

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 8

80. ÅRGANG
20. APRIL

1 9 6 8

- KVINNER I GUDS TJENESTE
(side 120-121)
- LØNNSOPPGJØR OG RELIGION
(side 128-129)
- SKAL DE GIFTE DEM?
(side 122-123)

■ Det var, ifølge en rapport som er utarbeidet av pastor E. Vogt og gjengitt i Pro Mundi Vita, 1 587 ordenssøstre i Skandinavia i 1961-62. 196 av disse var skandinaver, forøvrig kom over halvparten opprinnelig fra Tyskland (842), 211 kom fra Holland, 131 fra Polen, 83 fra Frankrike, 61 fra Belgia og resten fra Østerrike, Italia, USA, England osv.

Gjennomsnittsalderen i de største kongregasjonene hadde steget fra 44 i 1927 til 55 i 1962.

■ En katolsk legmannskongress i Adelaide i Australia har ved avslutningen av sine forhandlinger oppfordret den australske regjering til å etablere mulighetene for en ikke-militær hjelpeinnsats i vernepliktstiden samt å heve landets U-hjelp. Kongressen ble gjennomført etter forbilde av den store legmannskongressen i Roma i oktober i fjor. De australske delegerte i Adelaide gikk inn for Roma-møtets erklæring om fødselskontroll og ba om en klar stillingtagen fra det australske hierarki i spørsmålet.

■ Paven har i en tale på en audiens i Vatikanet avvist alle tolkninger av hans rundskrivelse *Populorum Progressio* som en godkjennelse av «en voldets teologi». En slik forvirrende mening har intet med rundskrivelsens innhold å gjøre. Som kjent har paven sendt kardinal Roy på en rundreise i Latin-Amerika som kan ha forbindelse akkurat med misoppfattelser av dette punkt.

■ Presidenten i Caritas Internationalis, mrg. Rodhain har i et intervju med avisen La Croix uttalt: Den asiatiske befolkning skal vite at det finnes hvite kristne som ikke billiger den krig andre hvite kristne fører i Vietnam.

■ Paven har holdt sin årlige tale til geistligheten i Roma og kommet inn på de vanskeligheter dagens prester må kjempe med. Vanskelighetene kommer bl. a. av den bølge av tvil, fornektelser og dristige fornyelser som i øyeblikket velter inn over dem og vekker problemer med hensyn til prestedømmets innerste natur og vesentlige funksjon. Presten stiller seg spørrende overfor seg selv. Han er i tvil om sitt kall, han er redd for at han har valgt å bruke sitt liv på en gal måte, han føler ikke mer sitt cølibat som et fritt offer av kjærlighet, men som en naturstridig belastning. Og dessuten betrakter han ikke lenger den verden han selv har skilt seg ut fra for bedre å kunne tjene den med apostolisk kjærlighet, men med en slags profan hjemve. Han faller lett i den illusjon at han bedre kunne forløse verden hvis han gikk opp i de sosiale og timelige anliggender.

Uten å ville legge frem de overveielser som denne problematikk gir anledning til, ville paven i det minste trøste de prester som er bytte for tvil med Kristi egen formaning: Frykt ikke. Han oppfordret sine tilhørere til å fordype seg i den trefoldige visshet som de har i det forhold som forener dem med Kristus, i de bånd som knytter dem til de andre troende og i deres kall til hellighet.

Presten er viet til å tjene sine brødre. Presten tilhører ikke mer seg selv. Prestembedets mål er en ubetinget og uforbeholden hengivelse til Kristi mystiske legeme, til Kirken, til Guds folk, til menneskene. De mennesker som Gud har utvalgt til sine tjenere og som er kalt til å gi Guds mysterier videre til sine medmennesker, er kalt til hellighet. Bevisstheten om dette kall skal for presten være den kilde som han øser mot av, sa Paven.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhaugst. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlm. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssongt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyeveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: <i>St. Svitun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , lla tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteim kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15 19.00	10.30 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

MOT NYE OPPGAVER

Vi har vel noe slikt som et halvt tusen ordenssøstre her i landet. Det er bare en liten del, ja et fnugg i en personal-masse som på verdensplanet skal utgjøre noe slikt som to millioner personer. To millioner mennesker — som har gitt sitt liv, sine krefter, sin lojalitet og sine evner til tjeneste for menneskene gjennom kirken! Et rasjonaliseringsinstitutt, en av disse moderne instansene som undersøker bruk og misbruk av menneskelige og materielle ressurser, ville visst himle med øynene og slå hendene sammen. To millioner mennesker som har sagt til kirken: Jeg går i Guds og menneskenes tjeneste — like til å utelukke et eget familieleiv. Bruk meg!

Med det skulle en kunne make nesten alt.

Som tilbud og gave fra det troende legfolk til dem som organiserer kirkens virksomhet, er det bokstavelig talt enestående. Ingen kirke eller religion, enda mindre noen «ideologi» kjenner noe lignende. Bak det store, men tørre tall på to millioner ligger talløse dagsverk, livet til ende, i hospitaler og skoler, i barnehaver og gamlehjem, ved skrivemaskinen og i slummen. Samt livslang lydighet og fattigdom, uanfektet av at noen av de samfunn hvor de arbeider, mer og mer preges av velstand, fritid, personlig uavhengighet inntil det hensynsløse.

Også i vårt 96 % protestantiske land har ordenssøstrene — eller «nonnene» som de heter i folks dagligtale — vært et innslag i samfunnet i over hundre år. Der er ikke tall på de ganske u-katolske nordmenn som en eller annen gang har hatt en katolsk søster på vakt ved sin sykeseng. Siden vår kirke igjen fikk virke i vårt land, har søstrene og deres hospitaler vært den største katolske kontaktflate med en ikke-katolsk befolkning, og skal vi tro hva vi hører i alle miljøer og lag av befolkningen, har ikke minst sykesøstrene ofte vært fremragende ambassadører. Ikke gjennom «propaganda» (som deres instruks direkte utelukker), men ved alminnelig (ikke sjelden u-alminnelig!) godhet, omsorg og menneskelighet. De katolske hospitalers oppbygning i Norge er et imponerende kapittel om nøysomhet, offervilje, dyktig administrasjon. For søstrene ledet selv sine veldige foretagender, uten ytre innblanding. I kvinnesaks-forkjempernes lister over norske kvinner i selvstendige ansvarsstillinger har våre provinsial-forstanderinner og priorinner jevnlig vært glemt, tiltross for at de forvalter store og kompliserte bedrifter, som ellers i samfunnet nesten uten unntagelser er betrodd menn. I en utilstrekkelig utbygget helsepleie gikk søstrene, fra midten av forrige århundre av, inn i norsk virkelighet, og skapte uten et øres vederlag et helt kapittel i vår sosiale utvikling. Og de begynte med to tomme, arbeidsvillige hender — ennå står det vindskjeve, kondemnerte huset i Teatergaten i Oslo hvor de første St. Josephsøstre i Norge leide et par rom og tok til med sykepleien i hjemmene. Resten er hverdag (og ingen 8-timers dag!), frem til dagens imponerende og stadig utbygde institusjoner. De har aldri søkt, ennsi bedt om noen særlig anerkjennelse fra det offentlige, for alt dette uegennyttige slitet. Kanskje kunne de nettopp derfor fått litt mer, nå når norsk helsestell nærmer seg en mer selvhjulpen status.

Slik er i hvertfall den oppløftende bakgrunn for situasjonen i dag, en bakgrunn som kaller på dyp respekt og takknemlighet. Ganske særlig fordi situasjonen i dag må betegnes som *krise*. I den voldsomme overgangstid som den katolske kirke nå gjennomlever, er søster-personalet verden over gått inn i store og dyptgripende omstillinger. Foreløpig dominerer tilbakeslagene i bildet. Rekrutteringen går ned, med derav følgende stigende gjennomsnittsalder hos dem som er engasjert i en ofte oppslitende gjerning. Tradisjoner og strukturer som hittil var verdifulle og effektive, men som nå må tildels radikalt omvurderes, medfører uunngåelige spenninger både i institusjonene og den enkeltes sinn. Ikke minst avsløres treghet, uforstand og forsømmelser hos mange av dem som *utenfor* søsterkongregasjonene skulle ha følt ansvar og omsorg for å følge opp utviklingen. Faglig, dvs. særlig medisinsk og pedagogisk, har ofte søstrene selv vært flink til å holde seg à jour. Det er i «*etterutdannelsen*», både den religiøse og den samfunnsmessige, at vi for ofte har sovet eller er kommet til kort. Reformert i så viktige saker, hvor tallose menneskeskjebner er materialet, skulle helst ikke skje med hast. Men nå haster det.

Vi skylder søstrene så meget. Om de ferdes i sine tradisjonelle folder eller moderniserer sine drakter, går de iblant oss som et eksempel og et tegn som bare blir tydeligere, jo sterkere kravmentalitet og nytelsesmaterialisme blir et vedtatt og selvfølgelig trekk av livsfølelsen. Det katolske folk trenger dem. Andre også. Såvel prester som legfolk har, når de tenker etter, svært mange gode grunner for å legge vennskap, hjelpsomhet og forståelse inn i sin interesse for det søstrene nå mer og mer selv tar. En tilpasning til dagens kirke og samfunn og en dyktiggjørelse for fremtidens mange oppgaver.

HRM.

«MODERNE KVINNER

EN STILLE REVOLUSJON

En amerikansk ordenssøster og student, søster Mary Catherine. Hun har en enkel, kort kjole og et sort hodeslør og het før søster Alexiann — også navnet er «modernisert».

London i mars.

Bildet av den noe dystre, stive og «himmelvendte nonnen» tilhører visst snart fortiden i den katolske kirke. Ikke bare her i England, men verden over foregår en stille revolusjon i ordenssøstrenes levesett, innstilling og opplæring, vi får etter hvert en ny type søstre i Kirken: Friere, mer utadvendte.

Det er ikke bare draktene som forandres, alt tyder på at klostrene rolig og effektivt engasjerer seg i nye oppdrag og ansvar, klostrene blir i mindre grad fredete og fromme oaser

i en travel verden — søstrene blir seg bevisst at de er moderne kvinner som Gud har gitt spesielle oppdrag blant menneskene. Omtrent slik virker det i hvert fall herfra når man forsøker å sette seg inn i dagens utvikling i søsterordnene.

Nå er det jo noe naivt å tenke seg at alt foregår på en gang. Også dette tar sin tid. I London forteller man historien om den presten som kom tilbake til et kontemplativt kloster etter flere års fravær og oppdaget at de fremdeles hadde gitteret som skilte søstrene fra omverdenen. — Jeg har

lagt merke til at dere ikke har fjernet gitteret, ærverdige moder, sa han stille til Mother superior. — Nei, pater, sa hun, — det har vi ikke gjort. Men vi har fjernet piggene som satt overst på gitteret.

Spøk til side: La oss se på noen av de opplysninger vi kan finne om disse ting her i England — og i andre land:

Den katolske journalisten Kevin Mayhew som vi tidligere har stiftet bekjentskap med i «St. Olav», skriver disse linjer: I løpet av noen få år har de 18.300 ordenssøstrene i England, Wales og Skottland gjennomført en dyptgripende modernisering. Og det er et faktum at denne fornyelse har foregått uten den bitterhet og forvirring som av og til preger søstrenes og legfolkets nyorientering etter Vatikanconsilet.

Søster Mary Joseph som er leder av The Vocation Sisters, en organisasjon som prøver å gi råd og assistanse til unge piker som føler kall til ordenslivet, sier:

— Jeg vil tenke meg om to ganger hvis jeg får besøk av en ekstra from pike som vil bli søster. Jeg ber henne gjerne om å gå ut og treffe andre mennesker før hun bestemmer seg.

Vel 800 unge piker kommer til The Vocation Sisters hver år for å få råd. Rundt regnet 20 prosent anbefales å slutte seg til en kongregasjon, resten får det råd at de bør gifte seg.

— Svært mange katolske piker tenker en eller annen gang på dette at de kanskje burde bli ordenssøster, sier hun. — Mitt første spørsmål til dem er alltid dette: Kan De ikke gjøre det De har lyst til å foreta Dem utenfor klosteret?

Et resultat av dette kontors virksomhet er forøvrig at det er mindre frafall i de årene som følger for de nye søstre enn ved for eksempel presteseminarene, bare rundt 20 prosent av søstrene slutter under utdannelsen.

De muligheter som nå ligger åpne for en ung kvinne som vil bli ordenssøster er mer spennende og variert enn noengang før. Den eneste jobben som en søster ikke er engasjert i, er ifølge den samme søster Mary Joseph flyvertinnens. Men en ordens-

I GUDS TJENESTE»

I SØSTRENES ORDENSLIV

søster lærte nylig å føre en flymaskin.

Disiplinen i klostrene er ikke lenger ensidig og streng. Søstre skal ikke innpasses i en felles «form», de oppmuntres til å utvikle sine personlige talenter og anlegg. I de engelske klostrene finnes i dag skribenter, musikere, lærere, doktorene og sosialarbeidere. Klostrene setter heller ikke for høye skranker mellom søstre og deres foreldre. Man oppmuntrer til gjensidig besøk og mange ordener gir sine søstre en årlig ferie i deres egne hjem.

Dagens valg står ikke lenger mellom et religiøst liv og ekteskapet, sier søster Mary Joseph. Piker har rike muligheter for å utvikle og bruke sin personlighet, profesjonelt og apostolisk i det moderne liv. Derfor gir de opp mer enn noengang før i historien hvis de velger ordenslivet og de får mindre prestisje og makt ved det enn noen gang før. Hvis den unge kvinnen virkelig føler at Gud ønsker dette av henne, virker imidlertid dette ikke som et overveldende krav.

Hun legger også til:

— Ønsket om å leve et rolig, velordnet liv uten ansvar er ikke et tilstrekkelig motiv i dag for å velge et klosterkall. Heller ikke ønsket om personlig hellighet, alle kristne er kalt til en slik helliggjørelse.

— Kristus ønsket at vi skulle følge

ham, og han henvendte seg til alle mennesker. Noen svarer på dette ved å være kristne i verden, andre føler seg kallet til en med bindende og mer radikal avgjørelse.

Nyhetsmagasinet Newsweek hadde i desember i fjor en reportasje om de amerikanske ordenssøstre som er interessant lesning når det gjelder den nye tonen i klosterlivet:

Bladet minner om at fra urkirkens viede jomfruer via middelalderens store priorinner og ordensledere og frem til de av dagens ordener som for eksempel arbeider i skolevesenet, har Kirkens kvinner ofte blitt dirigert, beskyttet og av og til nesten kvalt av en institusjon og et lovverk som helt ble ledet av menn. Den helt maskuline måte å lede Kirken på virker ikke lenger så godt, katolikker som søker nye veier for å tjene og arbeide som kristne finner ikke alltid hjelp i de gamle religiøse mønstre. Frihet, rett til å prøve seg frem og kjærlighet er nøkkelord. Det er ikke alltid, skriver bladet, at prestegårdene og biskopenes administrasjoner viser hvor den videre vei går. Men isteden er det en økende skare av søstre som ivrig tar opp utfordringen.

Det er en ny, nesten jublende følelse i klostrene i Amerika av fellesskap, heter det. Søstre marsjerer i de sortes protesttog, noen er med i Vietnamdemonstrasjoner, andre i anti-kommunistaksjoner. Noen er med når for eksempel Sartre debatteres i universitetene og mange tar frem for alt aktivt del i arbeidet for de fattige. De spiller i gatene i Harlem, hjelper husmødrene til å organisere seg til forsvar mot skrupelløse kjøpmenn, råder usikre familier når det gjelder retten til sosial velferd. Faktisk er det knapt en av de over 500 søsterordnene som finnes i USA som ikke akkurat nå befinner seg midt mellom ønsket om å leve som religiøse i Kirkens skoler og hospitaler og ønsket om å være gode naboer for de som er i nød utenfor kirkemurene.

Hva fører dette til? Jo, at man altså leter etter nye veier for å tjene Gud. Og de amerikanske søstre finner mange nye arbeidsmåter:

I Davenport, Iowa er det et nytt

søsterråd, med representanter for 800 søstre, som virker som rådgivende organ for den lokale biskop enten det gjelder skoleplaner eller slum-prosjekter.

I Detroit har dominikanersøster Joannette Nitz, en tidligere skolelærer, organisert en matvareklubb for husmødre i byens ghetto. Klubben drives som et kooperativ med kjøpmenn og har vært en dundrende suksess.

I Portland, Oregon har søster Mary Guadalupe fra fransiskussøstrenes misjonsorden slått seg ned med to andre søstre i en liten leilighet midt i byen. Hun gir undervisning, gir råd til de som ønsker det i slumkvarterene og spiller av og til basketball med ungene i en av bakgatene. Søstrenes eneste tegn er et lite kors. — Vi holder på å skape fremtidens samfunn, sier hun selv.

I Appalachia har 40 søstre som tidligere levde og arbeidet i Glenmary brutt ut av moderhuset og begynt å arbeide som lærerinner og sykepleiersker blant de fattige. De føler seg stadig bundet av sine løfter, men står friere i sitt forhold til omverdenen. Alt i alt er det omkring 180 000 ordenssøstre i USA i dag.

SKAL DE GIFTE DEM

KATOLSK RÅDGIVERTJENESTE

London i mars.

Det ligger kanskje en folder bak i kirken sammen med andre trykksaker. Mørkeblå, med påskriften *GETTING MARRIED?* Inne i brosjyren er det oppført møtekvelder for forlovede par i Kilburn, Hammer-smith, Clapham, Ealing Abbey osv. Fem av ukens dager blir det gitt informasjon til de som er interessert om husproblemer, pengehusholdning, det seksuelle samliv, fødselskontroll og et emne som *E k t e s k a p e t o g G u d*, den dypere mening med et livs-langt samliv. Samtidig oppdager man kanskje et annet sted en publikasjon som heter *Bulletin*, kort og godt. Emnene behandles uten alt for skvetne sideblikk: Det gjelder spørsmål om hvor langt unge egentlig bør gå når det gjelder kjærtegn (en kvinnelig skribent slår mildt ben under de håpløst gamle regler om at bare kyss-påkinnet kan være forsvarlig før ekteskap inngås — avgjørende for kjærtegnenes intimitet er om de to det gjelder virkelig elsker hverandre og føler seg knyttet til hverandre og vil gi et uttrykk for det, sier hun.) Og det er konkrete spørsmål som hvordan man kan hjelpe døve med å forstå tanker om fødselskontroll, det er leserbrev med titler som *The Night of the Party* og andre — alt sammen presentert i en litt kjedelig typografi og i et omslag som får en til å tenke på universiteter og det medisinske studium. Langsomt får en besøkende på denne måten kontakt med *Catholic Marriage Advisory Council, CMAC*, de engelske katolikkens utmerkede nett av rådgivningskontorer som i kirkelig regi gir eksperthjelp til tusener av katolikker og ikke-katolikker hvert år i familiesaker, ekteskaps tvister, medisinske spørsmål, forberedelser til ekteskap osv.

For en nordmann er det første spørsmål ganske naturlig dette: Men regner man ikke med at sogneprestene stort sett forsøker å ta seg av disse problemer?

— Faktum er vel at sogneprestene ofte ikke har tid, temperament eller nødvendige rådgivere bak seg for å yde hjelp i mange tilfeller, sier CMACs leder, pater M. O'Leary i en samtale med «St. Olav». — Det er selvfølgelig

preparin engaged couples for marriage

vakkert å tenke seg at våre prester har alle de egenskaper som trenges, men det er vel egentlig urealistisk? Noen av dem stiller seg muligens noe skeptisk til vår virksomhet, men det store flertall gir oss sin støtte, en støtte vi er helt avhengig av. (Over 50 prosent av den økonomiske hjelpen til CMAC kommer fra sognene, en annen viktig prosentdel fra statsbudsjettet.)

Catholic Marriage Advisory Council ble stiftet i 1946 av kardinal Griffin med regjeringens støtte. Og man skal i dag bare kaste et blikk på CMACs rapport for 1966-67 for å få konstatert at dette har utviklet seg til en meget omfattende affære. Det drives nå 58 centre for CMAC i England og Wales, og nesten 800 rådgivere, medisinske og jurister ydet hjelp i nevnte år til vel 11 000 familier. Nesten 5000 forlovede par deltok i samtalegrupper om sitt kommende ekteskap, over 14 700 studenter møtte til programmer om familielivet, 12 900 foreldre deltok i samtaler om forholdet skole-hjem og over 1000 medlemmer av ungdomsklubber fulgte oppsatte kurs. En fremmed fra et så lite miljø som vårt

svelger uvilkårlig. I kirker, katolske foreninger, bøker, magasiner, brosjy-rer og enkle kort med adresser og telefonnumre spres opplysningen om at det finnes noe slikt som CMAC, ca. 60 prosent av de som kommer med sine spørsmål til de nye centrene blir ellers sendt av sine sogneprester.

Det finnes en utarbeidet oversikt over sognegeistlighetens samarbeide med CMAC som taler for seg: Ved et av CMACs hovedsentre i London var 72 av 200 saker i tidsrommet fra 4. mai — 28. juni 1967 og fra 4. desember — 6. januar 1968 tilfeller som ble henvist til hjelpeorganisasjonen av prester. Av disse tilfellene gjaldt bl. a. 38 forliksarbeide, 17 spørsmål om fødselsregulering, 7 skilsmis-seproblemer og 4 problemer med ikke-fullbyrdet ekteskap.

I hovedkvarteret på fredelige Lands-downe Road like ved Holland Park Station sitter altså pater O'Leary som en samlende sjef for det hele med direkte assistanse av to prester på heltid, seks sekretærer på heltid og tre på halv dag. Miljøet er velsignet uformelt, da jeg kommer inn sammen med pateren på ett av kontorene hvor det foregår en hektisk virksomhet presenterer han ganske naturlig sine sekretærer for meg med å si: Dette er Nora, Ann og Dorothy. Ann, vet du hvor jeg la den rapporten fra Birmingham som jeg skulle vise vår venn her?

CMAC arbeider med elever, lærere og foreldre. Organisasjonen forsøker å yde hjelp til foreldre med tenåringer i huset, den har kontakt med ungdomsklubber og dens trenede rådgivere møter daglig ektepar som vil skilles, farvede som overmannes av de kriser de står overfor i et nytt land osv. Og ekteskapsrådgivning er vel den vanskeligste og mest krevende av alle de tjenester CMAC gir, en uskolert rådgiver kan gjøre ondt verre, uansett fromme intensjoner. Derfor velges medarbeiderne med stor varsomhet og erfaring, pater O' Leary og hans folk vet for eksempel at følel-sesmessig usikre mennesker søker mot et arbeide hvor de kan forsøke å hjelpe personer med følelsesmessige konflikter. De vet også at sex-problemer tiltrekker de som er minst egnet til å være rådgivere på dette felt. Derfor har de klare linjer:

I SOMMER?

MED MANGE OPPGAVER

De vil helst ha rådgivere i alderen 30-45 år. Mange av de kvinnelige counsellors har fått sin utdannelse som leger, sykepleiersker eller sosialarbeidere. De mannlige rådgivere må ha en universitetsutdannelse eller en tilsvarende yrkesbakgrunn. Rådgiverne skal ha evnen til å lytte til andre, de skal inngi tillit, kunne vise forståelse og sympati og samtidig kunne treffe objektive avgjørelser. Det er vanskelige krav, men de peker på det som er helt nødvendig for en rådgiver i CMACs tjeneste: det å ha dyp toleranse og respekt for medmennesker.

Hva slags mennesker er konkret med i det daglige arbeidet? Vel, den 10. august i år skal det for eksempel holdes en konferanse om konflikter og oppløsning av ekteskap, en Marital Breakdown Conference. På listen over de som kommer til å snakke står biskop, mgr. Peter Birch, tidligere professor ved St. Patrick College, Maynooth, en psykiatrisk rådgiver, dr. Duncan Chisholm, en ekspert i barnepsykiatri fra Notre Dame Child Guidance Clinic i London, dr. Mary Coghlan, dr. Jack Dominian som har skrevet flere bøker om det kristne ekteskapet og presten Denis O' Callaghan, en mann som i egenskap av korrespondent for Irish Ecclesiastical Record har skrevet ofte om ekteskapet og fødselskontrollen og som også har offentliggjort artikler om slike emner både i Irish Theological Quarterly og Clergy Review.

Enten man er begeistret for det el-

ler ikke dukker stadig det ømfintlige spørsmål om fødselskontroll opp. En av grunnene er vel ganske enkelt denne: En avgjørende prosent av blant annet de yngre mennesker som søker CMAC har spørsmål til ekspertene om akkurat dette problem og Kirkens stilling i dag.

På flere måter må nok den nåværende usikkerhet og nølen på dette område — hvem kan egentlig bortforklare denne usikkerhet og bekymring? — ha skapt betydelige vanskeligheter for CMAC. Dens arbeide på dette felt har såvidt jeg forstår hele tiden trofast bygget på de vanlige undervisningsmetoder med temperaturløst, opplysninger om sikre og usikre perioder osv. Hva nå?

— Som offisiell katolsk organisasjon kan vi ikke innta et standpunkt som er anderledes enn tidligere, sier pater O'Leary rolig. — Men våre doktorer og andre rådgivere ser det ikke som sin oppgave å sette forbud. Vi

vil ikke «dømme», begynte vi med det, kunne vi ikke lenger gjøre nytte som hjelpere.

Jo, mange tusen forlovede par for eksempel søker som katolikker ekserthjelp i Kirken for å finne ut av disse ting. En doktor i CMAC må — såvidt undertegnede forstår — gjøre to ting: Han må gi dem informasjon om prinsippene for periodisk avholdenhet, bygget på opplysninger og erfaringer om kvinnens «sikre» perioder. Men i de sikkert mange tilfeller hvor dette ikke besvarer alle spørsmål, må de altså forsøke å veilede, forklare og hjelpe — uten å ta standpunkt. En i sannhet vanskelig oppgave. Men man skal ellers altså bare ha bladd i tidsskriftet Bulletin for å få konstatert at nye tanker her virkelig blir debattert og luftet. CMAC har på ingen måte stukket hodet ned i sanden.

I en artikkel om Contraception and the Magisterium som bygger på et foredrag av teologi-professor Kevin MacNamara på en lederkonferanse i CMAC i fjor heter det således: Selv om det ligger stor autoritet bak forbudet mot prevensjon, kan man ikke med sikkerhet si at forbudet er et uttrykk for den ufeilbare læremyndighet. Spørsmålet er åpent.

Og i samme nummer av organisasjonens blad har Patricia Marshall en artikkel som hun ganske enkelt kaller HOW FAR? (fra en CMAC-konferanse den også) hvor hun såvisst ikke kan kalles særlig snerpet eller usikker. Det hun sier står helt for hennes egen regning og er ikke ment å skulle representere CMAC, men det blir dog sagt. «St. Olav» vil i et kommende nummer forsøke å gjengi hennes synspunkter, det skulle ha interesse både for unge mennesker og for eldre, foresatte.

Så langt foreløpig om møtet med pater O'Learys driftige organisasjon. Tilgi meg hvis jeg har snakket igjen om fødselskontroll og slike ting, et besøk i London overbeviser jo ærlig talt om at dette ikke er noe «St. Olav» selv har funnet på. La meg nevne noe som vil forskrekke enkelte, under en meget hyggelig middag med redaktøren for det solide, konservative kirkeblad THE TABLET stakk han til meg en bok som han syntes jeg burde lese når jeg kom hjem til Norge. Det var G. Egners Birth Regulation and Catholic Belief, et verk som ikke tar nådig på det offisielle standpunkt i denne vanskelige sak. Så regnes jeg for gal, må man vennligst forstå at det etter hvert har blitt ganske mange gale i rekkene.

Tusenvis av familier får kontakt med CMACs rådgivere — bl. a. om forholdet skole—hjem.

BLIKK på TIDEN

BERGGRAV I ROMA

■ Den kristelige miljøpressen i Norge er gjerne ille «lokal» — der er ikke for mange åpne vinduer. Men «Kirke og Kultur» er avgjort ett av dem. I sitt siste nummer (mars) får en våken redaksjon den ellers savnede dialog med den katolske kirke til å fungere, ikke i runde talemåter og vag velvilje, men konkret og med markert skille mellom enighet og dissens. Det er gledelig — så kommer vi jo omsider til saken.

Så var da også tidskriftets redaktør, forslagssjef Øvind Seip Berggrav innbudt norsk observatør til den tredje internasjonale legmannskongress i Roma i fjor, og vier sin leder-artikkel denne eiendommelige erfaring. Vi møter her en velviljens mann og et offer for motstridende følelser. Han er blitt ytterligere bekreftet i sin lutherske tro, men har åpenbart lært mange og gledelige ting om den katolske kirke som han før ikke visste. Det lyder umiskjennelig som frukten av en åpen og ærlig økumenikk: Berggrav interesserer, både i ros og ris, både med sin tilslutning og sitt forbehold. Tydelig er hans undring over den katolske blanding av frispregelig debatt og uenighet, og felles lojalitet mot kirken. Og dette er jo også konsilets resultat: Strid i kirken, konfrontasjon av tildels dramatisk motsatte synspunkter og ønskemål — men *enhet*. Berggrav har hatt orkesterplass og hatt øynene med seg når det gjelder dette spennende kirkehistoriske drama: Konfrontasjon som munner ut i indre-kirkelig dialog. Hans lutherske bevissthet er tydelig utfordret av dette, som i dag kjennetegner det katolske: At kirkebevissthet og sakramenter holder samlet mennesker som opplever sterke innbyrdes spenninger. Det er visst ikke det verste vitnesbyrd vi katolikker i dag kan gi våre lutherske brødre om noe vesentlig ved vår tro.

Forlagssjef Berggrav: med ros og ris.

RAHNER I OSLO

■ Økumenikk var også temaet for en verdenskjent katolsk teolog, jesuittpateren Karl Rahner, som nylig besøkte Norge, og som på en innbydelse fra Universitetets teologiske fakultet holdt en dobbelt-forelesning for et stort og interessert

auditorium på Blindern om prinsippene for den økumeniske teologi. Det var lærde betraktninger, fremført på et tysk hvor bisetningenes kaskader ufeilbarlig samlet seg opp i konklusjonenes verber i kø. Gjennom denne fintsløpent nyanserte tale ante vi forutsetningene for en ganske usentimental trosamtale, der problemene (og de er vesentlige!) ikke ble pakket inn i gode stemninger, men nevnt ved navn. Mennesker som tror og vet at deres tro er salighetssak har nemlig særlige problemer når det gjelder å lytte til andres trosoppfatning — professor Rahner underslo ikke noen av de problemene. Men gjennom hans fremstilling fikk vi også visjonen av en mer storlinjet kristen overbevisning med sikrere sans for proporsjoner enn vi er vant til. Noe er fundamentalt — andre ting er sekundære, uten derfor å bli bagateller. Alle som bekymrer seg, om så bare en smule, for kristendommens situasjon og fremtid i vårt land og på verdensplanet, møtte her en klok teologs innsikt i alvoret og tidsfaktoren når det gjelder å bringe den kristne tenkning å jour. Kirken er ikke av verden. Men nettopp derfor må den i verden av i dag besikke sitt hus, oppdage sine oppgaver og justere sine prioriteringer.

Det teologiske fakultet hadde ære av den innbydelsen.

UPRESIST

■ I «Verdens Gang» (27. mars) har pastor Sverre Riisøen anmeldt et skrift ved navn «Kristne normer for seksualmoral. Et ord fra kirken» (Land og Kirke 1967). Hans betraktninger om offisiell og faktisk seksualmoral i Norge kunne innby til en og annen motsigelse — kirken skal ikke hente sine normer i sosiologi og statistikk à la Kinsey. Men det får ligge. Det får imidlertid ikke en nødvendig sleivet visitt han avlegger den katolske kirke i den forbindelse. Riisøen skriver:

«Uvilkårlig sender vi en kjærlig tanke til Moderkirkenes stramme og elastiske syn på ekteskapet. Etikkk tør vel være hevet over klimatiske eiendommeligheter. Men i Syd-Europa hører det med til det sosiale statussymbol å ha et mer eller mindre åpenbart forhold «på si». Det er brutalt sagt bare et spørsmål om økonomi.

Denne skrikende motsetning mellom normer og former kan vi med infam skadefryd raljere over. Men som motforestilling melder seg det pinlige faktum at kirken, ja endog Moderkirken, bøyer seg for innsett nødvendighet. Til den innsette nødvendighet hører også at den kirkelige seksualmoral er like godkjent som den i realiteten er ukjent. Ukjent både som saklig rettesnor og som eksponent for personlig integritet — for å si det pent».

Dessverre — det er ikke pent nok, og bygger på sviktende innsikt i katolsk moral-praksis, ikke bare -teori. Latinske land er som andre europeiske land underlagt avkristning. Men Riisøen er helt på villspor, og leder sine lesere på villspor, når han mer enn antyder at den katolske kirke tolerant «akkomoderer» seg med slike fenomener. Kirkens prester har de samme klare regler for «kirketukt» i Italia og Spania som pastoren forhåpentlig selv anvender i sin ansvarlige sjelesorg: Brudd på ekteskapet, som etablert «status», utelukker alltid og overalt fra det sakramentale fellesskap med den katolske kirke. Det er en selvvalgt tilstand av synd, benevnes som sådan, og utelukker, nettopp som «forhold», absolusjon og et normalt liv i kirken. Er det klart nok — for fremtidige visitter på åpenbart fremmed kirkegrunn?

UT AV DYNENE

■ Redaktør Ove Hestvold har i mangt og meget fulgt opp den kloke linje som Karl Haistad tegnet for sin ledelse av bladet «Vår Kirke», og som har gjort det til et utadvendt og tidsbevisst organ. Dem har den kristelige presse i Norge som nevnt ikke for mange av.

Nylig (30. mars) tok bladet stilling til et møte på Blindern-universitetet som Norges Kristelige Studentlag arrangerte over emnet «Kirken og revolusjonen» — dvs. egentlig over forholdet

mellom den fattige og den rike verden. Bladet advarer, med rette, mot å ta lett på denne tilspissede problemstillingen:

«Når kveldens emne var uttrykt i spørsmålet om hvordan kirken skal forholde seg til revolusjonen, var dette ikke bare ment som en spissformulering for å trekke folk til møtet, men et uttrykk for de dypeste og alvorligste perspektiver på nord-sør-problemet.

Vi levnes ikke lenger noen tvil om et generasjonsskifte som tenderer mot et generasjonsbrudd. Den unge kristne elite ser en verdenssituasjon i øynene som den karakteriserer som akutt og absolutt kritisk, ja desperat. Den har et primært ønske om å overleve ved å demme opp for den syndflod Vesten i dag ved sin svikt bringer over verden, og den ønsker å handle som ansvarsbevisst og kristen elite».

Redaktør Hestvold forutser visst det ikke uvanlige, besteborgerlige skuldertrekk over den kristne ungdommens «radikalisme» (den er ennå meget forsiktig!), for han skriver:

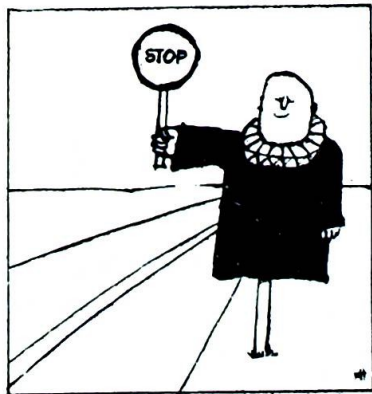
«Den som tror at det dreier seg om en salongradikal moteretning har ikke forstått noen ting. Det dreier seg om den nye generasjons oppgjør med en politikk og et system som fører til utbytting av $\frac{2}{3}$ av verden, og hvor 30 millioner årlig dør av sult. Studentene fikk god hjelp av yngre teologer. Men særlig gledet det oss at professor dr. theol. Leiv Aalen klart og utvetydelig sa seg enig i de unges analyse av situasjonen. Han uttalte blant annet at det i dag neppe blir ydet en krone eller en dollar eller et pund i u-hjelpen uten man i Vesten venter seg det mange-dobbelte igjen for investeringen. Han mente også at våre kirker hadde påkalt Guds vrede ved å akseptere og leve i forbund med det bestående. På den annen side hevdet han at kirkene ikke bør engasjere seg politisk, men være lyset og saltkraften i verden, verdens våkne samvittighet».

Den samvittigheten har vært sen om å komme ut av dynene, mange steder slumrer den nokså trygt fremdeles. Og «Vår Kirke» har rett i, at det ville være en betenkelig utvikling om problemer som dette ble forstått og tatt alvorlig bare innenfor teologiske miljøer hvor sansen for troens vesen og kristendommens identitet er svakere enn engasjementet i menneskenes nød.

I SAMME BÅT

■ I Danmark — som i Norge — er der ikke sjelden sure miner når det gjelder bevilgninger til kirkebygg, ikke minst hos de bevilgende instanser. Det kan, men behøver ikke å bunne i enkeltpersoners grunnfestede uvilje mot kirke og kristendom overhodet. Andre motiver finnes. Helt grunnløse er jo nemlig ikke innvendingene mot et tillegg til de store, avfolkede bykirkene som allerede eksisterer, og det betenkelige ved å prioritere et kostbart gudstjeneste-bygg midt oppe i en fortilende mangel på boliger. Kirken vil svare, oftest meget grunnlagt og gjennomtenkt, at dens nærvær i de store, nye befolkningsstrøk er en nødvendighet.

I Danmarks Radio har pater Martin Drouzy holdt et «profetisk» kåseri om «Kirken ved år 2000» som er blitt satt i forbindelse med denne problemstillingen, tydeligvis ikke uten at det slår en og annen gnist. Han forutser blant annet en viss «av-

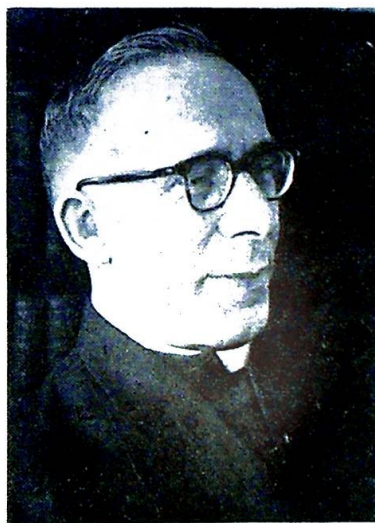
En rasjonell løsning?

sakralisering» av de gudstjenestelige rom, likesom kirken jo — før «kristenheten» ble til — installerte sitt forsamlingsliv i profane brukslokaler. Muligens vil fremtiden innebære en lignende rasjonell løsning: Felleskirker for flere kirkesamfunn, kanskje ved en spesiell utnyttelse av en eller to eksisterende bolighenheter av standardtype, ja endog (her tillater vi oss et lite motvillig gys!) bruk av kinolokaler som om formiddagen allikevel står tomme. Kjenner vi pateren rett, har han i slike perspektiver ikke bare sett bitre nødvendigheter, men positive faktorer: Nærhet og nærvær, solidaritet både med kristne av andre samfunn, og med «verden», omtanke for de bolig-søkende.

Så velkomne ord falt ikke i døve ører på politisk hold. Via dagbladet «Information» ble det debatt-stoff, tildels med tendens mot den danske folkekirkene, som ikke spesielt var paterens sikte. For det første er det jo ennå noen år igjen til år to tusen, og ellers må vel kristne i dag tenke *hele* kristendommen når de først tenker. «Katolsk Ugeblad (22. mars) skriver redaksjonelt blant annet:

«Nu vil nogle måske finde det uøkumenisk, at ikke-lutharere gør sig kloge på folkekirkens forhold. Men nu burde vi da være kommet så vidt i økumeni, at vi var ude over at lade nævnte begreb omfatte høflige fraser alene. Vi er alle i samme båd i en i højere og højere grad afkristnet verden (hvilket heller ikke må betragtes som en diskriminering af verden, der visst ikke er værre end den var, da den var officielt kristen). Og hånden på hjertet, kære katolikker: Hvor mange ville komme i kirke hver søndag, hvis der ikke var søndagspligt? I sit radio-indlæg tænkte pater Drouzy i høj grad på foreslåede, men nu skrinlagte større kirkeprojekter i den katolske kirke i Danmark. Hvor vi har slået mindre brød op — som i Køge og i Tønder — har vi tværtimod opnået meget eksemplariske og tilfredsstillende resultater både i arkitektonisk og pastoral henseende».

Jo — katedralenes og basilikaenes tid er visst stort sett forbi!
Frater Candidus.

PATER HÜNEN DØD

Pater Servatius Josef Hünen ss.cc. døde den 22. mars, og det har dessverre på grunn av påske og tidlige trykkefrister ikke vært mulig for «St. Olav» å omtale dette tap for den katolske kirke i Norge før nå.

Pater Hünen var født i 1907 i Bocholtz i Holland. Han avla sine ordensløfter i 1927 og ble presteviet i 1932.

Han kom i 1933 til Mellom-Norge hvor han fikk oppleve det Apostoliske Prefekturs første år, den tunge krigstiden og senere som Vicarius Delegatus arbeidet i Prefekturet i etterkrigstiden. En uheldredelig sykdom tvang ham plutselig sommeren 1967 til å innstille sitt arbeide, og han levde i de siste måneder hos søstrene på St. Elisabethospitalet i Trondheim.

Han ble begravet den 28. mars.

HOLLAND:

«EN REISE PÅ EGET

Målet for den hollandske kirke er «å våge å akseptere at Gud har alt å gjøre med våre liv som mennesker» og «å møte Ham i menneskelige tegn», sa biskop Zwartkruis fra Harlem i en tale til geistlige fra erkebispedømmet Westminster i London nylig. Biskopen dementerte bestemt at den katolske kirke i Holland er på «randen av et skisma» og han sa: Jeg får ofte små sjokk når jeg leser de sensasjonelle historier, halvsannheter og forvrengte meldinger som publiseres om oss.

Det er uten tvil et sterkt ønske i Holland om å få større myndighet for den lokale kirke, noe som betyr en øket grad av desentralisering. Dette svarer helt til Vatikankonsilets dogmatiske konstitusjon om Kirken og til dekretet om biskopenes embede og

myndighet. Dette skaper imidlertid ikke på noen måte vanskeligheter og konflikt når det gjelder de hollandske katolikkers lojalitet overfor den universelle Kirke og paven.

Biskop Zwartkruis var kardinal Heenans gjest for å informere prestene i Westminster erkebispedømme om den hollandske synodens arbeide. Han er medlem av synodens sentralkommisjon.

Når det gjaldt dagens praktisering av troen i Holland pekte han på at ifølge de siste kjente oppgaver tar 65 prosent av landets katolikker del i søndagsmessen. Tallet for Storbritannia er 40 prosent, for Italia 25 prosent. 10 prosent av de misjonærer Kirken sender ut i verden kommer fra Holland. Og biskopen kunne også si om den aktuelle situasjon etter Konsilet:

Intil nylig var det for mange av de troende som ønsket at prestene

skulle hjelpe dem med å forme deres samvittighet i nesten alle mulige spørsmål. For noen av disse har overgangen fra «en reise gjennom livet helt ledet av geistlige» til å reise på eget ansvar, kommet for brått.

Kanskje vi enkelte ganger har unnlatt å gi disse mennesker den nødvendige informasjon, fremholdt han.

Imidlertid ble over 125 000 eksemplarer av de hollandske biskopers hyrdebrev for fasten solgt før det ble lest fra prekestolene. Budskapet som heter «Fornyelse og forvirring» understreker og bekrefter klart avgjørende doktriner i Kirken, blant annet Herrens virkelige nærvær i Eukaristien, Kristi Guddom, jomfrufødselen, det evige liv etc.

Biskopen summerte selv opp hyrdebrevet på følgende måte:

Det er ikke noe liv uten forandringer, og ingen forandring uten usikkerhet. Men det er nettopp i en slik usikkerhet at troen bærer frukt.

Pater Schillebeeckx.

Det er hygge i en pakke Tiedemanns Gul -fordi den smaker så godt!

G 6 - 2402 - 64

Blyvinduer
Glassmalerier

til kirker og kapeller

G. A. LARSEN

ETABL. 1885

kunst- og bygningsglassmester
Speilfabrikk

NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

ANSVAR»

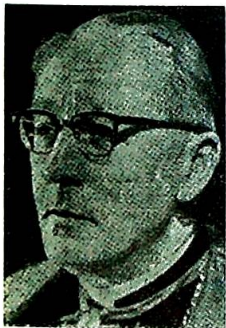
OM «GUDS FOLK»

Om forskjellige spørsmål sa biskop Zwartkruis blant annet dette:

Om synoden: Vi har lett i over ett år etter det beste demokratiske system. Vi oppdaget at vi holdt på å legge for stor vekt på ekspertene, Guds folk betyr noe meget mer enn det.

Om skriftemålet: Katolikkene burde bare gå til skrifte før messen hvis de har begått en dødssynd. Skriftemålet hadde i for høy grad blitt en rutinesak i Kirken. Siden vekten i dag ikke, som i gamle dager, hviler på seksuelle synder, er det mange mennesker som ikke vet hva de skal skrifte. Men hele botens sakrament tar jo sikte på å lære mennesker hva skyld egentlig er for noe. Meningen må være å lære de troende å granske sin samvittighet og legge all vekt på nestekjærlighet og rettferdighet.

(Dette referat av biskopens tale på prestemøtet i London er tatt fra Catholic Herald. Ellers kan nevnes at Frederick Franck har en artikkel om hollandsk katolisisme i det amerikanske bladet Look den 23. januar hvor han får anledning til å stille spørsmål til en rekke kjente navn, blant annet teologen og forfatteren, pater Edward Schillebeeckx.)

Kardinal Alfrink.

■ Una Voce-bevegelsen har nå tilslutning av tretten under-organisasjoner, forteller KNA. På det siste arbeidsmøtet i bevegelsens eksekutivråd i Zürich ble nye grupper i USA, Spania og Portugal opptatt som medlemmer.

■ Den anglikanske og den katolske biskop i Hong Kong har gått sammen om å rette skarp kritikk mot myndighetenes sosialpolitikk. I en felles erklæring som ble offentliggjort i en av byens dagsaviser, krever begge biskopene større bevilgninger til sosialarbeidet blant arbeidere og ungdom.

EN KLOVN

Egentlig har jeg lovet å skrive om fødselskontroll-spørsmålet denne gangen (jfr. forrige nummer), men jeg vet ikke.

Det var en bekjent som hadde et velment råd til meg forleden: Skriv mer om ting som interesserer den alminnelige mann, sa han.

Og den alminnelige kvinne? spurte jeg naivt.

Jo, jo. Selvfølgelig.

Vi nikket til hverandre og var igrunden enige. Jeg strever alltid med det, det gjør vel alle pressefolk

Det gikk noen minutter, så sa fyren: Dere bråker for mye med dette om fødselskontroll. Det skulle du la ligge.

Jeg synes nå det var en selvmotsigelse egentlig. Jeg har personlig aldri snublet over et stoff som mer opptar den såkalt vanlige mann og kvinne enn nettopp dette, men det kan jo hende jeg tar feil.

Kanskje også mitt standpunkt her rammes av anklagen om intellektuelt snobberi? I tilfelle får vi en ny definisjon:

En intellektuell snobb er et menneske som imbillier seg at han (eller hun) er interessert i fødselskontrollspørsmålet.

Definisjonen på uttrykket «den alminnelige mann» følger av dette: En ganske alminnelig mann ble sist sett 23. juni 1911.

Er jeg flåsete?

Selvfølgelig. Men det er godt ment. Forøvrig vil jeg snakke om noe helt annet, det er ikke min mening å plage folk.

Dere aner ikke hvor koselig vi hadde det på siste møte i Elvira-foreningen. Fru Balsaksen hadde kokt nydelig kaffe, og vi måtte drikke to kopper. Etter en liten oppbyggelse av pastoren, fortalte fru Jokkumsen spirituelt om sine opplevelser i Trinidad. (Det eneste jeg ikke oppfattet var hvordan hun kom til Trinidad i det hele tatt, men jeg ville ikke spørre.) Ellers diskuterte vi Kirkens problemer, særlig i forbindelse med basaren. Det blir en masse å ordne.

Fru Balsaksen sang to romanser. Andfullt som vanlig.

■ Bispedømmet Romas liturgisk-kommisjon hvis formann er kardinal Dell'Acqua vil ikke fordømme «yea-yea messer» i Roma hvis bare de elektriske gitarene brukes på en slik måte at de troendes andakt ikke forstyrres, forteller vår danske kollega, Katolsk Ugeblad.

KATOLSK PRESSE I LONDON

«St. Olav»s redaksjon står i takknemlighetsgjeld til «The Tablet»s stab p.g.a. vennlig hjelp i forbindelse med London-reportasjene. Det minste vi kan gjøre til gjengjeld er faktisk å anbefale bladet som et nøkternt, velinformert presseorgan. Det har for lengst gode venner i Norge — og bør kunne få fler.

R-g

THE TABLET

Founded in 1840

Published by The Tablet Publishing Co.Ltd.

14 HOWICK PLACE LONDON S.W.1

LITURGISK KALENDER

HVITESØNDAG 21. april: Ev. Joh. 20, 19—31: På den tid da det var aften den første dag i uken og døren var lukket der hvor disiplene var samlet, fordi de var redde for jødene, kom Jesus og sto midt iblant dem og sa til dem: «Fred være med dere».

MANDAG: Soter og Kajus, paver og martyrer.

TIRSDAG: Georg, martyr.

ONSDAG: Fidelis av Sigmaringen, martyr.

TORSdag: Evangelisten Markus.

FREDAG: Kletus og Marcellin, paver og martyrer.

LØRDAG: Peter Kanisius, bekjenner og kirkelærer.

SØNDAG 28. april: Annen søndag etter påske. Evangeliet om den gode hyrde, Joh. 10, 11—16.

MANDAG: Peter, martyr.

TIRSDAG: Katarina av Siena, kirkelærer.

ONSDAG: Håndverkeren Josef, arbeidernes vernehelgen.

TORSdag: Atanasius, biskop, bekjenner og kirkelærer.

FREDAG: Alexander, Eventius, Teodolus og Juvenalis, martyrer.

LØRDAG: Monika, enke.

«Bær hverandres byrder», Gal. 6, 2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	} Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Tromsø
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	
Øyenklinikken	} Trondheim
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	
St. Mikael's Prestegård	} Lillestrøm
St. Theresia Hosp.	
St. Franciskus Hosp.	} Tønsberg
St. Magnus Kirke	
St. Magnus prestg.	
St. Elisabeth Hosp.	
Vår Frue Kirke	
Bispegården	
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

LØNNSOPPGJØR

AV PAT

Når Landsorganisasjonen og Arbeidsgiverforeningens representanter satte seg til bordet for å forhandle om vårens viktige og vanskelige tariffoppgjør så var sikkert deres siste tanke at dette skulle ha noe med religion å gjøre. I disse forhandlinger dreier det seg om den harde virkelighet, der bare de økonomiske realiteter teller. Dette er nettopp saken: den

harde virkelighet. Og da blir spørsmålet om religion hører med i denne virkelighet, eller om den må forvises til illusjonenes og overtroens verden. Mange av våre samtidige vil helle til den siste oppfatning, selv om også mange ennå ser en mening i en religiøs livsholdning.

Det skal ikke her argumenteres for eller mot religion, men bare fremsettes den hypotese at en religiøs tro, nærmere bestemt den kristne tro, kunne være sann. Hva dreier det seg da om i et religiøst livssyn? Akkurat det samme som i et lønnsoppgjør: menneskets velferd. Bare synspunktet er forskjellig. Når en rettferdig lønnsfordeling skal fastsettes er det de sosiale og økonomiske faktorer som er de bestemmende. Når religiøse synsmåter gjøres gjeldende er det menneskets lodd i sin alminnelighet det dreier seg om. Spørsmålet er her om jordiske realiteter alene teller, eller om mennesket har et mål og en bestemmelse utover dette. Spørsmålet om livets mening blir ofte misbrukt, og kan høres banalt ut, men er allikevel ikke til å komme utenom for et eneste menneske, av den enkle grunn at selv om ikke hvert enkelt menneske stiller seg spørsmålet, så svarer dog alle og enhver på det i sin praktiske livsholdning. Selvmorderen svarer på det ved at han ikke finner livet verd å leve. De som velger livet søker alle å få noe ut av det. Ingen går inn for å leve meningsløst, hvor innholdstomt og blottet for mening livet enn kan være for ham. Her er det at religionen setter inn med sitt svar på spørsmålet om livets mening og menneskets lodd,

FRANSKTALENDE UNG PIKE

19 år, vil gjerne være au-pair hos familie i Norge mai—august i år. Henv. fru Beer, tlf. 44 71 35 etter kl. 20.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83

Kontortid 11—13.

Alle dager unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i

Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

Oslo Katolske Bibliotek

Akersvn. 5, Oslo - Tlf. 20 72 26

Åpent hver dag unntatt lørdag kl. 11-13.

Mandag—Onsdag—Fredag også fra kl.
17—19.

KATOLSK
INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prosjekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

TILSTELNING

til inntekt for feriehemmet

«Persbråten»

i foreningslokalet,
Akersveien 5, Oslo.

Lørdag 27. april kl. 17.00:
Barneaften.

Søndag 28. april kl. 19.30:
For voksne.

Kirkekaffe fra kl. 10.30.

Ta venner og bekjente med.

Mariakongregasjonen.

OG RELIGION

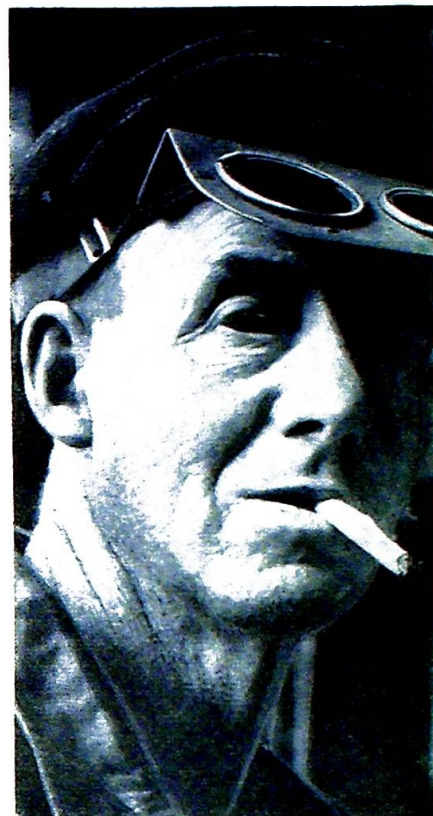
NN D. THORN

også når dette tar seg meningsløst ut. Det er som sagt ikke her plassen til å gjøre rede for om den kristne religions svar er riktig eller ikke. Det skal bare konstateres at en religiøs livsholdning betrakter menneskets ansvar overfor sin Skaper, og dets plikter overfor sin neste, som realiteter som det ikke ustraffet kan sette seg ut over. Hvis mennesket ikke tar hensyn til virkeligheten, så tar virkeligheten hensyn til mennesket, og det kan bli en dyr og bitter lærdom.

Et lønnsoppgjør hører med til den menneskelige virkelighet der rettferdigheten spiller en avgjørende rolle. Rettferdighet har også en sentral plass i det religiøse livssyn, så her er vi på felles grunn. (Selv om det skal innrømmes at de kristne ofte har sviktet sin religions rettferdighetskrav). Men den religiøs-kristne livsholdning regner også med en annen fundamental menneskelig faktor, nemlig kjærligheten, og den hevder at rettferdighet og kjærlighet må gå sammen i ethvert menneskelig livsforhold. Der er den ene eller den annen av disse faktorer krenkes, der er det selve virkeligheten som krenkes, og det kan som sagt bli en dyr lærdom.

Det er fordi det forholder seg slik at også et lønnsoppgjør har noe med religion å gjøre. I og med at det tar for seg et så viktig livsområde som det økonomiske grunnlag for såvel

den enkeltes som samfunnets liv, så må dette bestemmes ut fra de lover som gjelder for ethvert menneskelig samliv. Hvem vil hevde at rettferdighet og kjærlighet ikke hører med til de menneskelige livslover? Tilbake blir så spørsmålet om også kjærligheten har noe å gjøre i et så prosaisk anliggende som et tariffoppgjør. Hvis svaret er benektende vil en religiøs livsholdning måtte svare at da befinner man seg i strid med virkeligheten. En rettferdighet som ikke også tar hensyn til kjærlighetens krav krenker en fundamental livslov. I et lønnsoppgjør der harde økonomiske realiteter står mot hverandre kan man ikke se bort fra den mulighet at dette kan komme til å skje. Partene kan komme til å stå overfor hverandre som motstandere som i rettferdighetens navn bare vil fremme sine egne interesser. Her kommer kjærligheten inn og krever et rettferdig henyn til begge sider. Det dreier seg ikke bare om en enkelt parts interesser, men om det felles beste, og det felles beste kan bare sikres når rettferdighet og kjærlighet går sammen. Det kan kreve offere og gjensidige innrømmelser, men det er prisen for at et menneskelig mellomværende skal være i overensstemmelse med virkeligheten. Det er en slik realisme mange mennesker i dette land håper og venter av forhandlerne i vårens lønnsoppgjør.

HALDEN

F. JØRGENSEN

Aut. rørløgger - Rørhandel

Tlf. 1844

OTTO ANONSEN

Blikkenslager

Tlf 3439 - 3198

HALDEN

Halden-
firmaer

Karl Knap A/S

Tlf. 2710

Bygningsartikler - Rør og Maskinforretning
Linoleum

Glassmester

OSKAR L. HANSEN

Alt i glassarbeid, innramming og bilglass

Tlf. 2976

Paul Johannesen

Allt i ur og optik

TLF. 2011

BERGEN

Gaver for
enhver anledning
fra vår
KUNSTHANDEL

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

KIM

**Gode
Bergens-
firmaer**

MØHLENPRIS BAKERI

S. Aakre

Tlf. 11 616

L'OSSERVATORE ROMANO PÅ ENGELSK

KATOLSK STUDENTLAG

Den 4. april begynte Vatikanets avis L'Osservatore Romano å utgi en ukentlig utgave med engelsk tekst.

Redaktøren, Raimondo Manzini sier at den nye utgaven er et resultat av de mange ønsker fra engelsk-talende katolikker om å få avisen på sitt eget sprog. Man har fra tidligere både en fransk og en spansk utgave.

Det er ikke tvil om at dette kan være

litt av en begivenhet også for norske katolikker som på grunn av sprogvanke-ligheter aldri har hatt anledning til å lese L'Osservatore.

Studentlaget har møte torsdag 25. april i Neubergaten. Emne: Norske katolikkers politiske engasjement (kl. 19.15).

BERGEN

a.s. Vernøe & Gulbrandsen

FOTOSERVICE - BERGEN

Hos oss finner De alt i

Undertøy - Sengeutstyr

FABRIKUTSALGET A/S

JACOB L. BERSTAD

Kontorutstyr

Bergen - Oslo

Johan M.
BENTZON
A/S

En gros - Telefon 10 106

*Bestikkmonstrene som vekker
beundring for sine eksklusive designs,
vakre former og utførelse.*

Theodor Olsens Eff.

JUVELER SMÅSTRANDGT 4

SØLVVAREVERKSTED

$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

Odd Klanderud

RØRLEGGERFIRMA

Kroken 8 Tlf. 15 682

Eches

NYGÅRDSGT. 19

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, Radio-
og Utstysforretning

TORNØEGÅRDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM

Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk

Solheimgt. 25

Tlf. 99 016

Bergen

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

FORSIKRINGS-
VIESELSKAPET

VESTA

STIFTET 1880

SAMMENSLUTTET MED

ÆOLUS OG *Bergens Brand*

A/S MARGARINCENTRALEN

JOHAN AKSDAL A/S

BERGEN

«Karavane» Kaffe-Brenneri

Bergensmeieriet

Martens

BRØD OG KAKER

TIL HVERDAG OG FEST

SPANIA

«Katolske protestantiske præster fra forskellige vesteuropæiske lande vedtog på Den fjerde vesteuropæiske Spanienkonference i Paris den 11. og 12. februar en udtalelse, der opfordrer den katolske kirke i Spanien til at bryde med det nuværende regime. Det hedder i udtalelsen: Vi beklager dybt, at den officielle spanske katolicisme på grund af sin nære tilknytning til det nuværende spanske regime gør sig til medskyldig i det misbrug af Evangeliet, som finder sted i dette regimes navn. Herved er kirken med til at dække over de talrige overtrædelser af menneskerettighederne, som denne konference har påtalt.

Samtidig hilser vi med glæde de mange spanske katolikker — lægfolk og præster — som vover at tale, hvor den officielle katolicisme tier. Vi opmuntrer disse katolikker til fortsat at tage del i kampen mod undertrykkelsen.

Vi beder de kirkelige autoriteter, der

har som mission at tjene Gudsfolket, om at arbejde for et brud mellem den spanske kirkes hierarki og det nuværende regime. Vi beder dem også støtte og opmuntre de kristne, som i overensstemmelse med Evangeliet og de sidste officielle erklæringer fra Vatikankonciliet og Kirkenes Verdensråd, har valgt at tage del i det spanske folks kamp mod de uretfærdige strukturer, der bestemmer situationen i Spanien i dag.

Denne udtalelse er blandt andet underskrevet af de to danske præster. Blandt andre underskrivere kan ellers nævnes kannik Goor fra universitetet i Louvain, Belgien, og kannik José Maria Gonzalez-Ruiz fra Malaga i Spanien. Sidst nævnte er kendt for sin aktive deltagelse i Vatikankonciliet.» (KAP)

OSLO

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

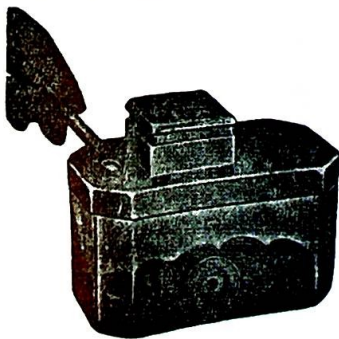
Bernb. Getzgate 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2, Oslo

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.
Tlf. 21 69 06

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

Melitta
KAFFEFILTER

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontigent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

VOLDSBØLGEN

Det har vært sagt, med et bilde fra fartsteknikken, at etter siste krig har filmen brutt igjennom «sex-muren». Menneskets fysiske og psykiske kjærlighetsforhold har vært utlevert til kameraøyet og utrettelig gransket, fra den mest poetiserende erotikk til den laveste spekulasjon i pornografi.

Samtidig har en bølge av stadig mer dvelende og detaljert volds-beskrivelse gjennomstrømmet filmen. Det er som om en ubetvingelig lyst til å «kartlegge» ekstreme menneskelige (og umenneskelige) livsområder har tatt kunstarten i besiddelse, med sterk appell til et stort publikum. Sosialpsykologiske vurderinger av dette merkelige, og i manges øyne skremmende fenomen har det ikke manglet på, uten at en kan trekke sikre slutninger av dem — psykologene motsier hverandre. Noen finner faren for forråelse og avstumpning innlysende. Andre har hevdet at alminnelige voksne mennesker, så langt fra å *identifisere* seg med råskapen, tvert om reagerer med desto sterkere motivert avsky. Ikke helt uten grunn har det vært pekt på, at det ikke er filmens oppdiktede voldsverden, men den faktiske verdenssituasjon, med krig, terror, mord og utbytning, som skulle under «sensur».

I voldsfilmene står vi i hvert fall nå overfor nok et nytt kapittel: En volds *estetikk*. Med det menes kunstnerisk ærgjerrige og dyktig realiserte filmer hvor en påfallende rikelig skildring av vold har en artistisk funksjon. Den i Norge hittil total-forbudte «Bonnie and Clyde» betyr her noe av et gjennombrudd — i dens slutt-sekvens, hvor to unge mennesker dør, pepret av geværkuler, kjøres bildene i «poetisk» langsom kino, og deres massakre forvandles til en slags makaber, virkningsfull dødsdans i sikker komposisjon og utsøkte farver. Et annet eksempel fra denne nye genren er «Terror i natten» (The Incident) av amerikaneren *Larry Peerce*. Den skildrer, på én time og 38 minutter, en hendelse i New Yorks undergrunnsbane nattetider. To halvfulle psykopater, opplagt på pøbelstreker, terroriserer en hel vogn med

Brock Peters og Tony Musante i TERROR I NATTEN

harmløse, kveldstrette trafikanter. Krisen avslører dem etter tur: Noen fallerte ekteskap som her finner sitt bristepunkt, et par soldater på perm som ikke var så gode venner som de trodde, en sort revolusjonær og en bakgate-don Juan som under presset viser seg modigere i munnen enn i nevene, noen gamle mennesker som oppdager sin avmakt i den ubarmhjertige storbyjungelen. Overfor dem: De to bøllene (*Tommy Musante* og *Mike Kelly*) som trekker dem alle etter tur gjennom skrekken og fornedrelsen, mens toget skramler seg frem gjennom storbynatten. Regi, spill, foto, typetegning, handlingens rytme — det er alt sammen ypperlig, profesjonelt arbeide, og gjør «Terror i natten» til et veritabelt mareritt. Vel også til en minutøs instruksjonsfilm for andre bøllefør, enn de fullt utviklede og frastøtende eksemplarer av arten som filmen viser oss. Bekymringen er visst ikke så virkelighetsfjern. Ikke bare er

New York i sin alminnelighet og byens undergrunnsbane i særdeleshet blitt internasjonalt kjent for denne spesielle form for kriminalitet. Vår hjemlige, tidligere kriminalsjef, *Lars L'Abée Lund* pekte nylig i et foredrag på, at undergrunnsbanene verden over synes å utvikle seg til et paradys for lovløshet og vold, uten at vi derfor straks griper til den billige film-symbolikk og anvender det på samfunnet.

Selvfølgelig slår befrielsens time til slutt — alle tog har en endestasjon. Der blir de to terroristene nedkjempet på hardeste måte — ironisk nok av den ene passasjer som er invalid, og må greie brasene med én arm. Da er alle de øvrige grundig avslørt: Skrekken maktstjal dem hinsides alle prinsipper og alt skryt. Kan-skje er vi — tilskuerne — de mest avslørte av alle. For hva kalte den egentlig frem i oss selv, denne harde og rå filmrullen?
brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., Bitten Sand, Helge Erik Solberg, Gunnar Magnus og Jan Cato Mollestad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.